

Прес материјал: Светски дан здравља - Векторске заразне болести: „Мали убод, велика опасност”
Београд, 7. април 2014. године, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”

Векторске заразне болести: „Мали убод, велика опасност”
тема Светског дана здравља

Светски дан здравља, обележава се сваке године 7. априла, на годишњицу оснивања Светске здравствене организације (СЗО), од 1948. године. СЗО овогодишњу кампању посвећује векторским заразним болестима и обележава је под слоганом „Мали убод, велика опасност”. Кампања је усмерена на мере превенције намењене становништву у срединама у којима су векторске заразне болести одомаћене, путницима у међународном саобраћају, као и унапређењу сарадње у циљу контроле вектора, превенције заразе и сузбијања њиховог ширења.

Векторске заразне болести чине 17% глобалног оптерећења заразним болестима. Најсмртоноснија међу њима је маларија, од које у свету годишње умре 1,2 милиона људи. Према проценама СЗО, више од 2,5 милијарде људи у више од 100 земаља света је под ризиком оболевања од денге, док око 1,3 милиона људи широм света годишње оболева од лајшманијазе. Грозница Западног Нила (ГЗН) је значајан јавноздравствени проблем како у ЕУ и земљама у окружењу, тако и у нашој земљи. Више од половине светске популације је у опасности од оболевања од ових болести, а климатске промене, интензиван међународни саобраћај, трговина и миграције учиниле су да опасност од ових болести буде још већа.

На територији Републике Србије региструју се претежно случајеви оболевања од лајмске болести, грознице Западног Нила, импортоване маларије и кожне лајшманијазе.

Векторске заразне болести у Србији чине приближно 0,4% укупног оптерећења заразним болестима. Према подацима Института за јавно здравље Србије у сезони лето 2013. године званично су пријављена 303 случаја оболевања од грознице Западног Нила са територије 18 округа. Од укупног броја оболелих особа, 243 имало је клиничку слику менингитиса, енцефалитиса или менингоенцефалитиса. Епидемије грознице Западног Нила пријављене су међу општом популацијом на територији Београда и Јужнобанатског округа. Највећи број случајева оболевања (70,3%) регистрован је у августу месецу. Регистровано је укупно 35 смртних исхода који се могу довести у везу са ГЗН инфекцијом код особа старијих од 50 година. Од укупног броја умрлих особа 83% је имало неко хронично обољење.

Током 2013. године у Републици Србији пријављена су 942 случаја оболевања људи од лајмске болести, што је благи пад у односу на 2012. годину, када је пријављено 958 оболелих. Током посматраног периода од 2002. до 2012. године уочљива је тенденција раста учесталости оболевања људи, што је у великој мери последица и унапређене дијагностике саме болести. Лајмска болест представља водећу болест у групи векторских болести са учешћем у структури од просечно око 85%.

Прес материјал: Светски дан здравља - Векторске заразне болести: „Мали убод, велика опасност”

Београд, 7. април 2014. године, Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”

Током 2013. године, као и годинама уназад, на територији Србије регистровани су само импортовани случајеви оболевања од маларије. Израз импортована (увезена) маларија значи да је особа која живи у Србији, извесно време боравила (најчешће на раду) у земљама са ендемском (одомаћеном) маларијом, где се и заразила. Код нас се годишње региструје просечно 10 до 15 оваквих случајева маларије. Према прелиминарним подацима, у 2013. години забележено је девет оваквих случајева. Импортовани случајеви маларије региструју се током целе године.

Лашманијаза је обољење узроковано протозоама (паразитима), које је претежно присутно у тропском и суптропском појасу (Индија, Кина, Африка, Централна и Јужна Америка), и на обалама Средоземног мора: Италија, Шпанија, Балканско полуострво, Алжир, Тунис. Преноси се убодом женки малих пешчаних комараца. На територији наше земље региструје се претежно лакша форма болести, у виду спорадичних случајева оболевања, односно, један до два случаја годишње.

Имајући у виду претњу коју векторске заразне болести представљају по здравље становника, уз недостатак ефикасних лекова и вакцина, мере превенције болести и контрола вектора су од виталног значаја у смањењу глобалног оптерећења популације овим болестима. Са друге стране, проблем представља и чињеница да се све чешће дешава да оболеле особе не реагују адекватно на лекове који се користе у терапији ових болести, као и да вектори постају отпорни на инсектициде, што значајно отежава контролу и елиминацију ових болести.

У марту месецу текуће године започете су активности праћења активности, бројности и заражености популације комараца на територији наше земље.

Мрежа института/завода за јавно здравље на челу са Институтом за јавно здравље Србије прати и анализира ситуацију у хуманој популацији на територији Републике Србије, предлаже адекватне мере превенције и контроле ових болести и спроводи едукацију становништва о значају примене мера личне заштите од убода комараца и крпеља, у циљу смањења ризика заражавања. Здравствене службе предузимају све неопходне мере у смислу адекватне и правовремене дијагностике, збрињавања и лечења оболелих особа.

Превенција наведених инфекција подразумева мере личне заштите, као што је ношење адекватне одеће, која представља баријеру против уједа, спровођење мера за смањење броја вектора у самим кућама, становима (заштитне мреже на вратима и прозорима) и предузимање мера неопходних за смањење или потпуно уклањање станишта погодних за развој и размножавање вектора у непосредној околини стамбеног простора и заједници (покривање контејнера са водом, елиминација бара и дренажа на местима где се вода задржава, уклањање свих непотребних посуда у којима се вода задржава).